

УДК 34.037

DOI: 10.31732/ 2708-339X-2022-05-59-65

ОЦІННЕ ПОНЯТТЯ «МАЛОЗНАЧНІСТЬ» ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КЕРУВАННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ У СТАНІ СП'ЯНІННЯ

Гришук В. К.

*доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, академік АНВО України,
член Вищої ради правосуддя м. Київ, вул. Студентська, 12-а, 04050, Україна
тел.: (067) -962-06-98, e-mail: y.hryshchuk@gmail.com
ORCID: 0000-0002-6781-9243*

Маковецька Н. Є.

*кандидат юридичних наук, доцент, інспектор Вищої ради правосуддя м. Київ, вул. Студентська, 12-а, 04050,
Україна
тел.: (067) -581-10-04, e-mail: neliamak@ukr.net
ORCID: 0000-0001-5643-9731*

Рибалко В. О.

*кандидат юридичних наук, інспектор Вищої ради правосуддя м. Київ, вул. Студентська, 12-а, 04050, Україна
тел.: (063) -848-09-22, e-mail: rybalkovolodymyr@gmail.com
ORCID: 0000-0001-9939-4713*

Evaluation Concept Of «Insignificance» As A Basis For Exemption From Administrative Responsibility For Driving Under The Influence

Hrishchuk V. K.

*Doctor of Law, Professor, Corresponding Member of NAPRN of Ukraine, Academician of ANSO of Ukraine,
member of the High Council of Justice
Kyiv, street Studentska, 12-a, 04050, Ukraine
tel.: (067) -962-06-98, e-mail: y.hryshchuk@gmail.com
ORCID: 0000-0002-6781-9243*

Makovetska N. Y.

*Candidate of Law, Associate Professor, Inspector of the High Council of Justice Kyiv, street Studentska, 12-a, 04050,
Ukraine
tel.: (067) -581-10-04, e-mail: neliamak@ukr.net
ORCID: 0000-0001-5643-9731*

Rybalko V. O.

*Candidate of Law, Associate Professor, Inspector of the High Council of Justice Kyiv, street Studentska, 12-a, 04050,
Ukraine
tel.: (063) -848-09-22, e-mail: rybalkovolodymyr@gmail.com
ORCID: 0000-0001-9939-4713*

Анотація. Проаналізовано судову практику звільнення правопорушників у зв'язку з малозначністю від адміністративної відповідальності, передбаченої ст. 130 КУпАП. Розкрито проблеми тлумачення оцінного поняття «малозначність» як підстави для звільнення від адміністративної відповідальності за ст. 130 КУпАП. Розглянуто найбільш поширені на практиці випадки віднесення керування транспортним засобом у стані сп'яніння до малозначних адміністративних правопорушень. Зокрема, «низький рівень етанолу в крові», «наявність пом'якшуючих обставин», «позитивна поведінка особи після вчинення правопорушення», «настання стану сп'яніння внаслідок вживання лікарських засобів», «не вилучення працівниками поліції транспортного засобу». Проведено розмежування протиправної поведінки особи, яка містить всі ознаки адміністративного правопорушення, адміністративних правопорушень з формальним складом, обставин, що пом'якшують відповідальність, та малозначного адміністративного правопорушення. Зазначено, що для констатації малозначності правопорушення не повинні братися до уваги поведінка особи після вчиненого правопорушення та

обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення. Встановлено, що щире каяття винного, вчинення правопорушення особою вперше або особою, яка раніше не притягалась до адміністративної відповідальності, тяжкий матеріальний стан правопорушника, відшкодування заподіяної шкоди та наявність утриманців, як і 10 років тому, продовжують залишатися найпоширенішими підставами для звільнення правопорушників від адміністративної відповідальності через малозначність. Позитивно оцінено збільшення до 1 року терміну накладення адміністративного стягнення за вчинення правопорушення, передбаченого ст. 130 КУпАП.

Ключові слова: адміністративне правопорушення, малозначність адміністративного правопорушення, звільнення від адміністративної відповідальності, термін накладення адміністративного стягнення.

Формула: 0, рис.: 0, табл.: 0, бібл.: 6.

Annotation. The judicial practice of exemption of offenders from administrative responsibility due to insignificance provided by the Article 130 of the Code of Ukraine on administrative offences has been analysed. The problems of interpretation of the evaluative term "insignificance" as a basis for exemption from administrative responsibility under Article 130 of the Code of Ukraine on administrative offences has been disclosed. The classification of the most frequent cases of driving under influence into the insignificant administrative offence has been reviewed in practice. In particular, "low index of blood alcohol content", "presence of mitigating circumstances", "positive person's behaviour after committing offence", "onset of intoxication due to the use of medicines", "no seizure of a vehicle by police officers". The delimitation of illegal behaviour of a person that contains all indications of administrative offence, administrative offences with a formal composition, circumstances that mitigate responsibility, and insignificant administrative offence has been conducted. It has been indicated that person's behaviour after committed offence and circumstances that mitigate responsibility for administrative offence should not be taken into consideration for acknowledgment of its insignificance. It was identified that contrition of a guilty person, committing an offence for the first time or commitment by a person that has not been prosecuted before, difficult financial situation, compensation for the caused damage and existence of dependents, as 10 years ago continue to remain the most common basis for exemption of offenders from administrative responsibility due to insignificance. An extension term of up to one year of imposition of an administrative penalty for committing an offence provided by the Article 130 of the Code of Ukraine on administrative offences has been positively assessed.

Key words: administrative offence, insignificance of administrative offence, exemption from administrative responsibility, term of imposition of administrative penalty.

Formulas: 0; fi g.: 0; tabl.: 0, bibl.: 6.

Постановка проблеми. Порушення правил дорожнього руху щорічно призводить до людських жертв і значних матеріальних збитків. За статистичними даними Патрульної поліції України, лише за перші сім місяців 2021 року кількість ДТП із причини керування транспортним засобом у стані сп'яніння становить 2767. Травмовано 602 особи, загинуло 54 особи.

На практиці та у науковій юридичній літературі неодноразово порушено питання про можливість звільнення водія за керування транспортним засобом у стані сп'яніння у зв'язку з малозначністю. Це питання є складовою проблематики розмежування адміністративного правопорушення та малозначного проступку.

Рішення про звільнення від адміністративної відповідальності за малозначністю не є простим, адже діяння має всі елементи складу адміністративного правопорушення та є адміністративно караним [1, с. 97]. КУпАП не наводить ознак малозначного адміністративного правопорушення, не дає його чіткого визначення та критеріїв для тлумачення, що зумовлює його неправильне трактування і

призводить до помилкового звільнення правопорушника від відповідальності. Відсутність роз'яснень Верховного Суду щодо застосування оцінного поняття «малозначність» лише сприяє його довільному трактуванню на практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний вклад у дослідженні правового інституту звільнення правопорушників від адміністративної відповідальності зробили Веремієнко С. В., Шестак Л. В., Бачун О., Панькевич В. М., Сухоребра Т. І. та ін. Окремо потрібно згадати дисертацію Резніка С. О., який у 2011 році дослідив найпоширеніші підставами для звільнення правопорушників від адміністративної відповідальності через малозначність.

Не вирішені раніше частини загальної проблеми. Статтею 22 КУпАП визначено, що при малозначності вчиненого адміністративного правопорушення орган (посадова особа), уповноважений вирішувати справу, може звільнити порушника від адміністративної відповідальності й обмежитись усним зауваженням.

Оцінне поняття «малозначність» не знайшло свого однакового розуміння ні в

науковій літературі, ні серед практиків. На думку одних учених, малозначні правопорушення – це такі діяння, які не зумовлюють великої суспільної шкідливості, у вчиненні яких правопорушник щиро розкався, діяння, що не заподіяли або не здатні були заподіяти значної шкоди охоронюваним законом цінностям [2, с. 69], а також якщо заподіяна адміністративним правопорушенням матеріальна шкода є незначною та була добровільно відшкодована [3, с. 34].

Формування цілей статті. Мета статті – на основі судової практики дослідити значення оцінного поняття «малозначність» як підстави для звільнення від адміністративної відповідальності за ст. 130 КУпАП.

Виклад основного матеріалу дослідження. На думку С. О. Резніка, малозначними адміністративними правопорушеннями є діяння, санкції яких перевищують розмір заподіяної шкоди або передбачають такі види стягнень, як попередження та штраф до 3 н.м.д.г. Учений стверджує, що до малозначних також слід віднести діяння, спосіб вчинення якого не призвів і не міг призвести до заподіяння значної шкоди або якщо розмір доходів, одержаних протиправним шляхом, є незначним. Науковець до ознак малозначного адміністративного правопорушення відносить діяння, які вчинені з необережності, за наявності обставин, що пом'якшують адміністративну відповідальність, або вчинення правопорушення вперше [4, с. 15–16].

Протилежної позиції дотримуються В. М. Панькевич та Т. І. Сухоребра. Вони наполягають на тому, що щире каяття, добровільне відшкодування заподіяної шкоди та інші обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення, не є ознаками малозначного адміністративного правопорушення. На їхню думку, ці обставини повинні враховувати при призначенні покарання, але не звільняють від нього [5, с. 238]. Науковці також стверджують, що більшість адміністративних проступків сконструйовані з формальним складом та не заподіюють значної шкоди. Тому вони погоджуються з позицією С. В. Веремієнко та Л. В. Шестак про те, що є хибною позиція

про віднесення всіх адміністративних правопорушень із формальним складом до малозначних [1, с. 97; 5, с. 238].

Головне науково експертне управління Апарату Верховної Ради України дає визначення малозначності як формальної категорії, яка передбачає, що шкода, заподіяна суспільним інтересам, є настільки малою, що діяння хоча й має формальні ознаки правопорушення, але не може бути назване суспільно шкідливим і не потребує застосування адміністративного стягнення (висновок від 11.02.2020 на проєкт Закону № 1231-IX).

Розглянемо найбільш поширені на практиці випадки віднесення керування транспортним засобом у стані сп'яніння до малозначних кримінальних правопорушень.

Першим таким прикладом є *«низький рівень етанолу в крові»*. До малозначних, на думку деяких правозастосувачів, можна віднести такі, в яких вміст етанолу в крові водія є порівняно незначним. Наприклад, 0,24, 0,34 чи 0,47 проміле (справи № 285/94/18, 285/3490/18, 285/908/19). Інколи суди доходять висновків, що у зв'язку з тим, що водій випив лише 100 г горілки (справи № 446/214/20, 446/979/20) або вживав лише пиво і слабоалкогольні напої (справа № 446/893/20), то це могло призвести до незначного алкогольного сп'яніння, а тому свідчить про малозначність вчиненого. Однак такий підхід не можна вважати правильним.

Чинне законодавство визначило чітку мінімальну межу вмісту алкоголю в крові водія. Відповідно до п. 7 розділу II «Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції» допустимий вміст алкоголю у крові людини, яка керує транспортним засобом, – 0,2 проміле. На відміну від законодавства Федеративної Республіки Німеччини, Французької Республіки, Республіки Польща, Естонської Республіки, наш законодавець не диференціює відповідальність за керування у стані сп'яніння залежно від рівня алкоголю в крові. Наприклад, польське законодавство виділяє два рівні вмісту алкоголю в крові, за які водій може бути покараний:

1) стан після вживання алкоголю – рівень алкоголю в крові від 0,2 до 0,5 проміле;

2) нетверезий стан – рівень алкоголю в крові понад 0,5 проміле. Тому стан сп'яніння та відповідно наявність складу адміністративного правопорушення за чинним в Україні законодавством потрібно констатувати навіть у тому випадку, якщо вміст етанолу в крові водія перевищує допустиму норму хоча б на 0,01 проміле. Якщо ж рівень етанолу в крові становить 0,2 і менше проміле, потрібно констатувати відсутність у діях водія ознак складу адміністративного правопорушення, а не малозначність діяння.

Другою обставиною, що слугує підставою для висновку про малозначність правопорушення, є **«відсутність тяжких наслідків»**. Варто зазначити, що малозначність діяння та відсутність шкідливих наслідків – це ознаки, які нерозривно пов'язані між собою. Водночас не потрібно ототожнювати адміністративні правопорушення з формальним складом та малозначні правопорушення. У першому випадку факт вчинення адміністративного правопорушення містить в собі склад закінченого проступку, незалежно від того, чи наявні наслідки. Адміністративне правопорушення, передбачене ст. 130 КУпАП, є з формальним складом. Воно має дуже високу суспільну шкідливість, тому малозначним його не можна вважати, незважаючи на те, призвело чи ні керування транспортним засобом у стані сп'яніння до ДТП, людських травм чи матеріальних збитків. Такі наслідки не є обов'язковою ознакою складу адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 130 КУпАП, а за їх настання дії правопорушника додатково підлягають кваліфікації за іншими статтями Особливої частини КУпАП. У випадку настання кримінально-караних наслідків дії особи слід кваліфікувати за відповідною частиною ст. 286 КК України, а стан сп'яніння виступатиме як обтяжуюча обставина (постанови Великої Палати Верховного Суду від 21.08. 2019 у справі № 682/956/17).

Третьою і достатньо поширеною підставою для висновку про малозначність правопорушення у практиці судів є **«наявність пом'якшуючих обставин»** (щире каяття винного, вчинення

адміністративного правопорушення уперше, проблеми зі здоров'ям, заслуги перед державою, позитивна характеристика, молодий віком правопорушника, наявність на утриманні неповнолітніх дітей, скрутне матеріальне становище тощо). Зокрема, у судових справах зазначається, що правопорушник «є єдиним повнолітнім членом багатодітної родини», «має на утриманні малолітніх дітей», «сирота з дитинства, батьки відносно нього позбавлені батьківського піклування, фактично перебуває на утриманні бабусі», «є студентом денної форми навчання, навчається на платній формі навчання», «має на утриманні малолітню дитину та студента, який навчається на платній формі навчання», «є непрацездатною особою (пенсіонер) та отримує мінімальний розмір пенсії», «за станом здоров'я потребує постійного медичного лікування», «на утриманні має батьків пенсіонерів, батько інвалід I групи», «має на утриманні трьох малолітніх дітей, а також жінку, яка є інвалідом III групи», «є інвалідом II групи», «має на утриманні малолітню дитину, яку виховує сама, отримує пенсію по втраті годувальника у зв'язку зі смертю чоловіка» (справи про адміністративні правопорушення № 285/94/18, 285/287/18, 285/487/18, 133/899/18, 285/3218/18, 285/3490/18, 285/3056/18, 278/2610/18, 285/4370/18, 285/4250/18, 285/908/19, 285/600/19, 285/903/19, 285/1477/19, 285/2759/19, 285/3311/19, 285/2816/19, 285/1077/20, 285/1360/20, 285/1737/20).

Усі вищезазначені обставини, незважаючи на їхню безсумнівну важливість, не перетворюють адміністративне правопорушення у малозначиме. Вони можуть бути обставинами, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення, однак не звільняють від нього.

Верховний Суд у постанові від 17.12.2015 у кримінальній справі № 5-152кс15 (рішення про помилковий висновок суду щодо малозначності діяння на прикладі закінченого замаху на крадіжку) дійшов висновку про те, що сама по собі посткримінальна поведінка особи може бути лише правовою підставою для пом'якшення покарання, а не для встановлення наявності або відсутності малозначності діяння.

Аналогічний висновок є актуальним і для адміністративного права. Позитивна поведінка водія після вчинення адміністративного правопорушення і наявність обставини, що пом'якшують відповідальність, не є ознаками малозначності адміністративного правопорушення.

У дисциплінарній практиці Вищої ради правосуддя є випадки, коли суддя обґрунтовує свою позицію про віднесення правопорушення, передбаченого ст. 130 КУпАП, до малозначного *«позитивною поведінкою особи після його вчинення»*. Стверджує, що особа виправилася, зробила для себе відповідні висновки і більше не притягувалася до відповідальності за керування в стані сп'яніння.

Прийняття суддею рішення про звільнення від відповідальності водія, який керував транспортним засобом у стані сп'яніння, справді може призвести до глибокого переосмислення ним свого вчинку та усвідомлення своєї помилки, однак він може зробити і повністю протилежний висновок про допустимість і безкарність таких дій. Суд не може передбачити майбутню поведінку особи. Тому обіцянки правопорушника виправитися і більше не вчиняти аналогічні правопорушення не повинні братися до уваги у процесі вирішення питання про можливість віднесення правопорушення до малозначних.

Ще однією підставою для звільнення водія від керування транспортним засобом у стані сп'яніння у зв'язку з малозначністю, яка трапляється в судовій практиці, є *«настання стану сп'яніння внаслідок вживання лікарських засобів»* (справи № 446/1936/19, 446/1889/19).

Таку практику, звичайно, не можна вважати правильною, оскільки вона не відповідає принципу законності та порушує як приписи Правил дорожнього руху, так і ст. 130 КУпАП.

Відповідно до підпунктів «а» і «б» пункту 2.9. Правил дорожнього руху, затверджених постановою КМУ № 1306 від 10.10.2001, водієві забороняється керувати транспортним засобом під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції. За порушення цього припису передбачена адміністративна відповідальність за ч.1 ст. 130 КУпАП.

Для правової оцінки вчиненого за ст. 130 КУпАП не важливо, якою є причина перевищення допустимої норми етанолу в крові водія: вживання алкогольних напоїв чи лікарських препаратів. Водій, який здійснює керування під впливом лікарських препаратів, так само, як і водій в стані сп'яніння, становлять небезпеку не лише для себе, але й для інших учасників дорожнього руху. Такі дії є однаково суспільно шкідливими і караними.

Трапляються випадки, коли до малозначних відносять діяння лише на тій підставі, що *«працівники поліції не вилучили у водія транспортний засіб»* (справи № 446/893/20, 446/895/20, 446/979/20). Таку практику вважати правильною не можна. По-перше, якщо є підстави вважати, що водій перебуває у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їхню увагу та швидкість реакції, згідно з вимогами ст. 265 та 266 КУпАП, поліцейський тимчасово вилучає посвідчення водія та відсторонює водія від керування транспортним засобом. По-друге, тимчасове затримання транспортного засобу дозволяється у виняткових випадках, зокрема, якщо його розміщення суттєво перешкоджає дорожньому руху або створює загрозу безпеці руху (265 КУпАП). По-третє, критерієм малозначності правопорушення не можуть бути процедурні дії працівників поліції під час складання відносно особи протоколу про адміністративне правопорушення. Правове значення для оцінки проступку як малозначного мають винятково його об'єктивні та суб'єктивні ознаки, суспільна цінність об'єкта посягання, завдана йому шкода, відсутність характерної для адміністративного правопорушення суспільної шкідливості.

Підсумовуючи вищезазначене, потрібно підсумувати розгляд найважливішого питання: чи можуть діяння, передбачені ст. 130 КУпАП, взагалі вважатися малозначними?

Донедавна адміністративне законодавство не містило прямих обмежень для суду щодо застосування звільнення від адміністративної відповідальності при малозначності правопорушення. Однак 17 березня 2021 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких

законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за окремі правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху». Цим Законом ст. 22 КУпАП доповнено приміткою про те, що положення про малозначність не застосовуються до правопорушень, передбачених ст.130 цього Кодексу. На думку Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України, у цій примітці не було необхідності, оскільки, з огляду на ступінь суспільної шкідливості ст. 130 КУпАП та її санкцію, це правопорушення не може бути віднесено до малозначних правопорушень, за вчинення яких можна обмежитись усним зауваженням.

Суди апеляційних інстанцій також неодноразово доходили висновку про те, що характер правопорушень, передбачених ст. 130 КУпАП, становить підвищену суспільну шкідливість і унеможлиблює застосування звільнення від адміністративної відповідальності через малозначність (наприклад, постанова Вінницького апеляційного суду від 20.07.2020 у справі № 127/9133/20, постанова Київського апеляційного суду від 26.02.2021 у справі № 367/8497/20).

З огляду на останні законодавчі зміни потрібно однозначно констатувати, що в справах, у яких водій в стані сп'яніння керує транспортним засобом, ступінь суспільної шкідливості малозначним бути не може. Санкція ст. 130 КУпАП не випадково є однією з найсуворіших у КУпАП. За останні роки відповідальність за керування транспортними засобами у стані сп'яніння лише посилюється. Найновіші такі зміни відбулися на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за окремі правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху». Законодавець збільшив розмір штрафу до 17 тис. грн та збільшив до 1 року термін накладення адміністративного стягнення. Варто також зазначити, що Верховна Рада України навіть робила спроби криміналізувати таке правопорушення та віднести його до категорії кримінальних проступків (Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22 листопада 2018 року

№ 2617-VIII). Наведені законодавчі тенденції дозволяють констатувати особливий підхід законодавця до оцінки характеру та суспільної шкідливості адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 130 КУпАП.

Отже, якщо донедавна в судовій практиці ще траплялися випадки звільнення водіїв за керування в нетверезому стані, то з 17 березня 2021 року встановлена пряма заборона на застосування приписів ст. 22 КУпАП до таких правопорушень.

У 2011 році на основі аналізу судових рішень С. О. Резніков у своїй дисертаційній роботі наводить дані про те, що серед найпоширеніших підстав для аргументації звільнення правопорушника від адміністративної відповідальності через малозначність є щире каяття винного (26,0%); вчинення правопорушення особою вперше або особою, яка раніше не притягалась до адміністративної відповідальності (12,6%); тяжкий матеріальний стан (4,9%); порушення усунуто на момент розгляду справи (3,5%); є утриманці (1,5%). Також автор зазначає, що у 62,7% постанов судді застосування ст. 22 КУпАП не мотивують. За підрахунками вченого, найчастіше визнавались як малозначні саме правопорушення у галузі транспорту, шляхового господарства, зв'язку – 41,3% [6, с. 9]. Проведений аналіз застосування ст. 22 КУпАП підтверджує, що вищезазначені підстави упродовж 10 років продовжують залишатися популярними.

Висновки. Ми не поділяємо позиції С. О. Резніка про можливість віднесення до малозначних правопорушень тих, які вчинені за пом'якшуючих обставин [6, с. 4]. На нашу думку, слід розмежовувати протиправну поведінку особи, яка містить всі ознаки адміністративного правопорушення, адміністративні правопорушення з формальним складом, обставини, що пом'якшують відповідальність, та малозначне адміністративне правопорушення. Для констатації малозначності правопорушення не повинні братися до уваги поведінка особи після вчиненого правопорушення та обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення.

Також критично оцінюємо законодавче нововведення щодо встановлення переліку

діянь, які за жодних обставин не можуть бути визнані малозначними. З позиції теорії адміністративного права малозначним може бути будь-яке правопорушення, незважаючи на важливість суспільних відносин, які охороняються нормами КУпАП. Об'єкт адміністративно-правової охорони малозначним бути не може. Якщо законодавець охороняє власність, громадський порядок, безпеку дорожнього руху, то ми не можемо стверджувати, що в

одному випадку вони є важливим, а в іншому – ні.

Незважаючи на наше авторське бачення, доводиться констатувати, що законодавець, судова практика та наука адміністративного права відходять від традиційного підходу до інституту малозначності, як підстави звільнення від адміністративної відповідальності, до сучасного – як до складової принципу індивідуалізації адміністративної відповідальності.

Література

1. Веремієнко С. В., Шестак Л. В. До питання про звільнення від адміністративної відповідальності за незначне правопорушення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Право.* 2015. Вип. 30. Т. 2. С. 96–98.
2. Бачун О. Питання, які виникають при розгляді справ про адміністративні правопорушення. *Право України.* 2000. № 8. С. 67–69.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Науково-практичний коментар / Р. А. Калюжний, А. Т. Комзюк, О. О. Погрібний. К., 2008. 781 с.
4. Резнік С. О. Малозначність правопорушення як підстава звільнення від адміністративної відповідальності: Дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук. Дніпропетровськ, 2011. 20 с.
5. Панькевич В. М., Сухоребра Т. І. Звільнення від адміністративної відповідальності при малозначності правопорушення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Право.* 2020. Вип. 62. С. 235–239.
6. Резнік С. О. Малозначність правопорушення як підстава звільнення від адміністративної відповідальності: Автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.07. Дніпропетровськ, 2011. 20 с.

Reference

1. Veremiyenko, S. V. and Shestak, L. V. (2015), "On the issue of release from administrative liability for a minor offense", *Naukovij visnik Uzgorods`kogo Nacional`nogo Universitetu, Seriya Pravo*, Vol. 30. T. 2. P. 96–98.
2. Bachun, O. (2000), "Issues that arise when considering cases of administrative offenses", *Pravo Ukrainy*, vol. 8. P. 67–69.
3. Kalyuzhny, R. A. Komzyuk, A.T. and Pogribny, O.O. (2008), *Kodeks Ukrainy pro administrativny pravoporushennya: naukoviy ta practichnyy komentar* [Code of Ukraine on administrative offenses: Scientific and practical commentary], Kyiv, Ukraine.
4. Ryznyk, S. O. (2011), "Insignificance of the offense as a basis for exemption from administrative liability", Abstract of Ph.D. dissertation, *Administrative Law and Proceeding, Financial Law, Information Law*, Dnepropetrovsk, Ukraine.
5. Pan`kevych, V. M. And Suxorebra, T. I., (2020), "Exemption from administrative liability in case of insignificance of the offense", *Naukovij visnik Uzgorods`kogo Nacional`nogo Universitetu, Seriya Pravo*, Vol. 62. P. 235–239.
6. Ryznyk, S. O., (2011), "Insignificance of the offense as a basis for exemption from administrative liability", Ph.D. Thesis, *Administrative Law and Proceeding, Financial Law, Information Law*, Dnepropetrovsk, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 15.10.2022 року